

ΓΕΝΙΚΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ, ΣΑΒΒΑΤΩ, 19 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1825.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ.

Τοῦ Βουλευτικοῦ.

Ἐπὶ τῇ συνεδριάσει τῆς 14 Δεκεμβρίου,

Ἀνεγνώσθη Προβούλευμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ὑπ' Ἀριθ. 15,156, ἀποκριτικὸν ὅτι καὶ τὸ Ἐκτελεστικὸν ἐπιθυμεῖ νὰ διορίζωνται ἄξιοι φροντισταὶ καὶ ἐπιθεωρηταί. Ὅθεν προβάλλει νὰ διορίσῃ τὸ Βουλευτικὸν μίαν ἐπιτροπὴν ἀπὸ τὰ μέλη του, τῆς ὁποίας ἔργον νὰ εἶναι τὸ νὰ πληροφορῇται περὶ τῶν τοιούτων ὑποκειμένων, καὶ αἱ πληροφορίες αὗται νὰ διευθύνωνται ἔπειτα πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν, καὶ τοῦτο νὰ κάμνῃ τὰς ἐκλογὰς τῶν φροντιστῶν, καὶ ἐπιθεωρητῶν, φροντίζον καὶ ἐκ μέρους του νὰ λαμβάνῃ τὰς ὅσας δύναται πληροφορίας. Ἀλλ' ἔμεινεν εἰς σκέψιν.

Ἀνεγνώσθη καὶ ἄλλα ὑπ' Ἀριθ. 15,109, συνοδεῦον καὶ ἀναφορὰν τοῦ ὑπουργείου τῆς οἰκονομίας ὑπ' Ἀριθ. 3634 μετ' ἄλλην τοῦ πατριώτου Νικολάου Συμεῶν, ἐκ τῶν ὁποίων παρατηρεῖται ὅτι ὁ ἀναφερόμενος Συμεὼν προβάλλει νὰ εἰσάξῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν καλλιέργειαν τοῦ Ἰνδικοῦ βάμβακος, τοῦ λουλακίου καὶ τῆς σαφρανῶνης, διὰ τὰ ὅποια ζητεῖ νὰ τῷ δοθῇ διὰ δέκα χρόνους ἰκανὸν μέρος γῆς μεταξὺ τοῦ Ἀργους καὶ τῶν αὐθεντικῶν μύλων, ἥτις, κατὰ τὰς πείρας του, εἶναι ἐπιδεκτικὴ τοιαύτης καλλιέργειας. Τὸ Ἐκτελεστικὸν, βλέπων καὶ γενικῶς καὶ μερικῶς ὠφέλιμον εἰς τὴν πατρίδα τὸ πρόβλημα τοῦτο τοῦ ἀναφερομένου πατριώτου, ἐγκρίνει τὰς αἰτήσεις του· περιμένει δὲ καὶ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Βουλευτικοῦ. — Ἀνεγνώσθησαν καὶ αἱ ἐγκλειστοὶ ἀναφοραὶ τοῦ ὑπουργείου τῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ πατριώτου Ν. Συμεῶν, ὅς τις προβάλλει πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς οἰκονομίας ὅτι, σιμὰ εἰς τὴν νέαν πρόσδοτον ἐκ τῆς σπογᾶς ταύτης, ὑπόσχεται νὰ πληρώσῃ καὶ εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον ὅ, τι ἡ Διοίκησις ἐθέσπισε διὰ τοὺς βαλτάδεις καὶ ἀκαλλιεργήτους τόπους· ζητεῖ δὲ νὰ ἔχῃ καὶ τὸ ἐλεύθερον διὰ νὰ ποτίσῃ τὰ σπαρτὰ μετὰ τὸ νεγρὸν τοῦ Κεφαλάρη. Τὸ Βουλευτικὸν πρὶν δώσῃ τὴν συγκατάθεσιν του, ἐδιώρισε μίαν ἐπιτροπὴν, συγκεκλιμένην ἀπὸ τοὺς Βουλευτὰς Κυρίους Θ. Καίτην,

Ἰωάννην Κοντουμᾶν, καὶ τὸν Ἀ. Γραμματέα Κ. Ἀ. Παπαδόπουλον, διὰ νὰ ἐξετάσωσι περὶ τῶν προβαλλομένων, καὶ ν' ἀναφέρωσιν εἰς τὸ σῶμα.

Ἀνεγνώσθη Προβούλευμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ὑπ' Ἀριθ. 15,149, ἀποκριτικὸν ὅτι τὸ Ἐκτελεστικὸν διέταξεν ἤδη τοὺς ἀπὸ Ὑδραν καὶ Σπέτζας ἐλθόντας ὀπλαρχηγούς νὰ ἐκστρατεύσωσιν, οἱ μὲν ἐναντίον τοῦ πολιορκούντος τὸ Μεσολόγιον ἐχθροῦ· οἱ δὲ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Κωνσταντίνου Μαυρομιχάλη καὶ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ· μὲ ὅλον τοῦτο εἶναι ἑτοίμον ν' ἀκολουθήσῃ τὴν γνώμην τοῦ Βουλευτικοῦ διὰ τὴν διάλυσιν τῶν στρατιωτῶν τινῶν ὀπλαρχηγῶν, ὅταν σαφηνισθῇ τὸ ὑπ' αὐτοῦ προβαλλόμενον· καὶ μάλιστα ἐν ᾧ δὲν ἐπληρορρήθῃ, ἂν ὁ προδιορισθεὶς ἀριθμὸς τῶν 15000 Πελοποννησίων ἐστρατολογήθῃ ἐντελῶς, καὶ ἀπὸ ποίους ὀπλαρχηγούς· καὶ ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου μέρους βλέπει τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὑπάρχουν στρατεύματα ἰκανὰ ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Ἐμεινεν εἰς σκέψιν.

Ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τοῦ ἀναγνώστη Καραγιάννη διὰ τὸν Γιαννάκη Ῥάγκιν, τοῦ ἀναγνώστη Μόστρα διὰ τὸν στρατηγὸν Τζιόγκαν, καὶ τῶν λοιπῶν, διὰ τῆς ὁποίας λέγουσιν ὅτι κάθε σχίσμα καὶ ἀπειθεία, τὰ ὅποια ἀκολουθοῦσιν εἰς τὸ ἔθνος, τὸ μόνον καλὸν παράδειγμα τῶν διοικητῶν τὰ διαλύει· καὶ ὅμως ἀκολουθεῖ ὅλον τὸ ἐναντίον. Δὲν ἀνεχώρουν, λέγουσιν, ἀπὸ Νεόκαστρον οἱ Στερεοελλαδίται ὀπλαρχηγοὶ κατ' ἐκείνας τὰς περιστάσεις· χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἀρχηγοῦ των, ἂν δὲν εἶχον ὑπερασπιστὰς διοικητικὰ μέλη· οὔτε πάλιν διηρῶντο εἰς τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα οἱ ὀπλαρχηγοί, ἂν μέλος διοικητικὸν δὲν τοὺς διέσχιζε. Τώρα δὲ πάλιν ἐσχάτως ἐδόθησαν 80,000 γρόσια διὰ τὸν στρατηγὸν Καραϊσκάκην καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν, διὰ δὲ τὸν Τζιόγκαν καὶ λοιποὺς ἐδιωρίσθησαν νὰ δεδῶσιν 21,000 γρόσια, καὶ αὐτὰ ἐμπιρρίζονται ἄχρι τοῦδε. Ὅθεν παρακαλοῦσι τὴν Διοίκησιν νὰ διορθώσῃ τὰ τοιαῦτα. Ἀπεφασίσθη, περὶ μὲν τῆς εἰς διοικητικὰ μέλη ἀναφερομένης κατηγορίας θέλει γένη ἐν καιρῷ ἡ πρὸς τοὺς ἐξέτασις· περὶ δὲ τῶν 80,000 γροσ. τῶν δεθέντων εἰς μόνους τοὺς περὶ τὸν στρατηγὸν Καραϊσκάκην, νὰ προσκληθῶσιν αὐριοι ἐπὶ δημοσίου συνελεύσεως τὰ μέλη τῆς ἐπὶ τῶν πολεμικῶν ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ ἐξετασθῶσι, διὰ τοίους λόγους ἢ πρὸς ποίας αἰτίας πρὸς

σότης τῶν 80 χιλ. γρῶσ. διὰ τοὺς ὀπλαρχηγούς τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος χωρὶς ἐξαίρεσιν, ἐδόθη μόνον εἰς τοὺς περὶ τὸν στρατηγὸν Καραϊσκάκην. Ὅθεν ἐστάλη διαταγή περὶ τούτου.

Ἐπὶ τῇ συνεδριάσει τῆς 12 Δεκεμβρίου, Ἐπαρρησιάσθησαν τὰ μέλη τῆς ἐπὶ τῶν πολεμικῶν ἐπιτροπῆς, Κύριοι Διονύσιος Μούρτζινος, καὶ Ἀδὰμ Δοῦκας (ἐκτὸς τοῦ Κυρίου Ἀνδρέα Μεταξᾶ, ὅστις ἀσθενεῖ), καὶ ἐρωτήθη ὁ Κύριος Ἀδὰμ Δοῦκας, διὰ ποίαν αἰτίαν, αἱ 80 χιλ. γρῶσ. ἐδόθησαν μόνον εἰς τοὺς περὶ τὸν Καραϊσκάκην, καὶ ἐξαιρέθησαν οἱ περὶ τὸν Ῥάγκον καὶ Τζιόγκαν, ἐν ᾧ ἡ ἀπόφασις τῆς Διοικήσεως ἦτον διὰ ὅλους τοὺς ἔξω τοῦ Μεσολογίου ὀπλαρχηγούς; Καὶ ἀπεκρίθη ὅτι τοιαύτην προφορικὴν διαταγὴν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἐκτελεστικόν, δηλ. μόνον εἰς τὸν Καραϊσκάκην καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν νὰ δώσῃ τὰς 80 χιλ. γρῶσ. τοὺς δὲ Τζιόγκαν καὶ Ῥάγκον θέλει ἐξοικονομήσει ἡ Διοίκησις μὲ ἄλλα χρήματα· καὶ ὅτι αὐτὸς δὲν ἔκαμεν εἰμὴ ὅ,τι τὸν διάταξε τὸ Ἐκτελεστικόν. Μετὰ ταῦτα ἐγένεν ἱκανὴ συζήτησις περὶ τούτου, καὶ πρὶν ἀποφασισθῇ τι, ἐνεκρίθη νὰ ζητηθῇ ἐγγράφως καὶ συστηματικῶς ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τοῦ πολέμου ἀκριβὴς πληροφορία περὶ τῶν διατρεξάντων, καὶ ἔπειτα νὰ γένῃ ἡ ἀναγκαία ἀπόφασις. Ὅθεν καὶ ἐστάλη ἡ διαταγὴ περὶ τούτου.

Ἐπροβλήθη, τόσον εἰς τὴν συζήτησιν αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, ὅσον καὶ περὶ παντοίας ἄλλης, νὰ ἀναφέρηται εἰς τὰ πρακτικὰ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ καθενὸς Βουλευτοῦ· ἀκόμη καὶ οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτὴν λόγοι του. Καὶ ἀπεφασίσθη ὅτι, ὅστις θέλει, ἢ μπορεῖ νὰ ζητῇ νὰ περᾷ τὸ ὄνομά του ἐγγράφως εἰς τὰ πρακτικὰ.

Ἐγχώριοι εἰδήσεις.

Ἀπὸ Ναυπλίου.

Εἶναι πολὺς καιρὸς, ἀφ' οὗ δὲν ἀνεφέραμεν τίποτε περὶ Κρήτης. Διηγούμενοι ἤδη ἐν συνόψει τὰ ἐκεῖ διατρέξαντα, ὥς μᾶς ἐδόθησαν, θέλομεν ὁμιλήσει ἐπομένως καὶ περὶ τῶν διατρεχόντων.

Ἀφ' οὗ κατὰ τὴν 9 τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ χιλίαρχος Λεόντιος Λαζόπουλος, καὶ οἱ καπιτάνοι Δημήτριος Κουρμουλάκης, Μανόλης Ρουστικιανὸς, Λουκάς Λεσαδίτης καὶ λοιποὶ, ἀπέβησαν εἰς Σφακιά, ἀπεταμίευσαν ἐκεῖ τὰς ζωτροφίας καὶ τὰ πολεμεφῶδιά των, καὶ ἐνθύντες μετὰ 150 περίπου Σφακιωτῶν μετέβησαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ἀποκορώνου, διὰ νὰ στήσωσιν ἐκεῖ τὸ γενικὸν στρατόπεδον τῆς Κρήτης· ἐδιωρίσθησαν δὲ ἀφ' ἐαυτῶν εἰς διαφόρους θέσεις, καὶ ἄρχισαν νὰ προσβάλλωσι τοὺς Τούρκους.

Ὀλίγοι δέ τινες τῶν σημερινῶν προεστώτων τῶν Σφακιῶν δὲν εἶδον τὸ πρᾶγμα μὲ εὐχαριστήσιν των· πλὴν μὴ δυνάμενοι εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ὁρμὴν τοῦ λαοῦ παρεχώρησαν· βοηθούμενοι ὅμως ἔπειτα ἀπὸ διάφορα περιστατικά, καὶ ἀπὸ τὰς ἀντενεργείας ἄλλων ὁμοίων μὲ αὐτοὺς, ἐμεταχειρίσθησαν παντοίους τρόπους, προξενούντες δυσκολίας εἰς τὸ στράτευμα τοῦτο, ἀποστεροῦντες αὐτὸ ἀπὸ τὰς ζωτροφίας των, καὶ τέλος ἠνάγκασαν αὐτὸ μὲ τὰ κινήματά των νὰ ἀποχωρήσῃ εἰς τὰ ὀπισθεν.

Ἡ δολιότης τῶν προεστώτων τούτων, παρουσιαζομένη ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φρονήσεως πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς ἐπαρχίας τῶν Σφακιῶν· αἱ συχναὶ αὐτῶν ὑποσχέσεις, σύμφωνοι μὲ τὰς τῶν καπιτάνων τῶν Σφακιωτῶν, ὅτι δηλ. θέλουσι συνεκστρατεύσει ἐν καιρῷ ἀργοπορίαι, καὶ ἄλλα διάφορα ἐμπόδια, καὶ κρύφια κινήματα, καὶ πρὸ πάντων ἡ πρόφασις ὅτι πρέπει νὰ προσμείνωσιν, ἕως οὗ νὰ φθάσῃ καὶ ἀπὸ μέρους τῆς Διοικήσεως κανεὶς διοικητῆς ἡ ὀπλαρχηγός, ἀνέβαλλον τὸ πρᾶγμα, καὶ οὕτως ἐψύχραναν τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ταύτης· καὶ ὅσοι ἐσυναχθῆσαν, βιαζόμενοι ἀπὸ τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας, κατέφυγον πάλιν εἰς τὰς ἐργασίας των, καὶ ἀφῆκαν μόνους τοὺς ῥηθέντας ὀπλαρχηγούς μὲ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς στρατιώτας. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὁ γενικὸς τοῦ λαοῦ τούτου τῶν Σφακιῶν, καὶ τῶν πρωτοκαπιτάνων των ἐνθουσιασμός δὲν ἐλαττώθη· ὅθεν καὶ δὲν ἐσυγχωροῦσαν τὸ σῶμα ἐκεῖνο, νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν κατὰ τὴν ἀπόφασίν του· καὶ ἐν ᾧ μάλιστα ἐπεριμένετο ὁ παρ' αὐτῶν εἰς τὴν Διοίκησιν ἀπεσταλμένος Κύριος Νικόλαος Παπαντωνάκης, ἐπαρακαλοῦσαν τοὺς ὀπλαρχηγούς των νὰ προσμείνωσιν, ἕως οὗ νὰ φθάσῃ ὁ ἀνθρῶπος, καὶ νὰ λυθῇ τὸ πρόβλημα. Ἐφθασε καὶ αὐτός· τί εἶπε πρὸς αὐτούς· μὲ ποίους τρόπους τὸν ἐμεταχειρίσθησαν, καὶ πῶς τὸν ἐδιωγάνισαν οἱ ῥηθέντες προεστώτες, ἀγνοεῖται ἀκόμη· καὶ ὁ ἴδιος ἴσως θέλει μᾶς τὸ ἐξηγήσει ἐν καιρῷ. Ἐν τοσούτῳ τὰ πράγματα ἔμειναν εἰς τὴν προτέραν των νέκρωσιν, καὶ οἱ σκοποὶ τῶν ἀνθρώπων τούτων ἀγνοοῦνται· λέγομεν ὅτι ἀγνοοῦνται· διότι ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέρους τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα φονεύουσι Τούρκους καθ' ἐκάστην εἰς τὰς ἐνέδρας καὶ εἰς ἄλλους πολέμους, καὶ ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους θέλουσι νὰ πολιτεύωνται αὐτούς. Ἀλλ' εἶναι δυνατόν, οἱ Τούρκοι νὰ μὴ εἶναι περισσότερον πονηροὶ ἀπὸ τοὺς Σφακιανοπροεστώτας; Ἀλλοίμονον εἰς τὸν δυστυχῆ τούτον λαόν, ἂν ἀπατηθῇ ἀπὸ τὴν ἀλωπεκὴν δύο ἢ τριῶν ὑποκειμένων, οἵτινες, ἂν ἔχωσι τῶντι κακοὺς σκοποὺς, δὲν προσπαθοῦσιν ἄλλο, καὶ ἴσως χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζωσιν, εἰμὴ τὸν ἐξολοθρευμὸν των.

Ἐν τοσούτῳ κατὰ τὴν διατριβὴν ταύτην τοῦ στρατεύματος τούτου εἰς τὰ Σφακιά, μερικοὶ τῶν Ἀσκιφιωτῶν καὶ ἄλλοι ἐνέδρευσάν τινες Τούρκους εἰς τὸ χωρίον Βάμου ὀνομαζόμενον, ἐκ τῶν Χανίων ἐξελθόντας· ἐφόνευσαν ἕως 15 ἐξ αὐτῶν, καὶ τοὺς λοιποὺς φεύγοντας ἐδίωξε κατόπιν ὁ Νικόλαος Κωνσταντουδάκης, ἀδελφὸς τοῦ μακαζίτου ἥρωος Σίφακα, καὶ ἐθανάτωσε καὶ αὐτὸς ἕως 8· καὶ οὕτως ἐκαθάρισαν τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ἀποκορώνου ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ὁ δὲ καπιτάν Πέτρος Ἀρκαδίτης καὶ Σταῦρος Ἀνδρακὸς ὑπῆγαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀμαρίου (Πανάκρου), ὅπου κλείσαντες μερικοὺς Τούρκους εἰς μίαν μεγάλην οἰκίαν, ἄλλους μὲν ἔκανσαν, ἄλλους δὲ ἐπίασαν ζῶντας· μεταξύ δὲ τῶν καμένων ἦτον καὶ ὁ Ἀζάπαγας τῆς Ρεθύμνης, ὁ σημαντικώτερος σχεδὸν Τούρκος εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην.

Ὁ καπιτάν Δημήτριος Κουτρικάκης πάλιν ὑπῆγε μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατιωτῶν ἕως εἰς τὸ χωρίον Βασιλικὴ λεγόμενον, ἔξωθεν τοῦ Ἡρακλείου, (Κανδίας) ὅπου ἔξω-

γενήσε μεταξύ άλλων καὶ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ἐκεῖ τουρκικοῦ στρατεύματος Μεχμέτ Τζαζόλν.

Κατὰ τὸν αὐτὸν σχεδὸν καιρὸν, ὠφελούμενος ὁ Μουσταφά-μπεϊ ἀπὸ τὴν ἀκινήσιαν τοῦ εἰς τὰ Σφακιά στρατεύματος καὶ ἀπὸ τὸν διασκορπισμὸν τῶν λοιπῶν, ὥρμησε μὲ ἀπάτην καὶ ἐκτύπησε τοὺς ἐν τῇ μικρᾷ χερσονήσῳ Τηγάνῳ εὐρισκομένους Ἕλληνας, τοὺς ἐπάτησεν ἀπὸ τινος τῆς χερσονήσου μέρους, καὶ Τοῦρκοι καὶ Ἕλληνες ἦλθον σχεδὸν εἰς χεῖρας, καὶ ἡ σφαγὴ τῶν διαμαχομένων ἐστάθη φρικτῆ. Ἐφθασε τέλος ἐν καίκιον ἑλληνικὸν, παρέλαξε τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἔπαυσεν οὕτως ἡ μάχη. Κατὰ τὴν περὶ ταύτην ἐφονεύθησαν 34 Ἕλληνες· ἐκ δὲ τῶν Τοῦρκων ἔπεσον ἵππεις μὲν 28 μετ' αὐτῶν τῶν ἵππων, περὶ δὲ περὶ τοὺς 80· μεταξύ δὲ τῶν φονευμένων ἦτον καὶ ὁ ἐξαδελφὸς τοῦ Μουσταφά-μπεϊ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀξιωματικοί. Εἰς δὲ τῶν προεστώτων τῶν Σφακιῶν, παρεμβεθεῖς ἐκεῖ μετὰ τοῦ Μουσταφά-μπεϊ, ἔσπευσε νὰ κηρύξῃ εἰς τὰ Σφακιά ἀφανισμόν τῶν Ἑλλήνων· καὶ οὕτως ἔκαμε νὰ ψυχρανθῇ τὸ εἰς Σφακιά διατρέξον στρατεύμα, καὶ νὰ ἐμποδισθῇ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐτοιμάζετο τότε νὰ κάμῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἀρκαδίας ἐκστρατείαν.

Βλέποντες δὲ οἱ ῥηθέντες ὀπλαρχηγοὶ τὰ παιγνίδια καὶ τὰ ἐμπόδια ὀλιγων τινῶν ἀτόμων, τῶν προεστώτων καὶ ἄλλων τινῶν, ἀπεφάσισαν νὰ ἀναχωρήσωσιν ἀφεύκτως ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην· ἀλλ' οἱ ἀνδρεῖον καπιτάνοι τῶν Σφακιωτῶν καὶ λοιποὶ τοὺς ἐμπόδισαν μέχρι τινός· ἀλλ' ἀνεχώρησαν τέλος ἐκεῖθεν μὲ κοινὴν γνώμην ὁ Λαζόπουλος καὶ ἄλλοι, μὲ τοὺς ὁποίους ἠνώδησαν καὶ οἱ πρωτοκαπιτάνοι τῶν Σφακιῶν, ὁ γενναῖος δηλ. Πολιὸς Πρωτοπαπαδάκης, εἰς τὸν ὁποῖον χρεωστῇ ἡ Κρήτη μεγάλας χάριτας καὶ διὰ τὰς γενικὰς ἐκδουλεύσεις τῆς οἰκογενείας του καὶ ἐδικὰς του, καὶ διὰ τὴν προσωπικὴν του ἀξιοσύνητα, ὁ Κ. Σίφης Ντελιγιαννάκης, ὁ Νικηφόρος κ. λ., καὶ ἱπῆγαν εἰς Γραμποῦσαν, διὰ νὰ συσκεφθῶσι καὶ ὁμιλήσωσι μετὰ τῆς ἐκεῖ ἐπιτροπῆς, νὰ λάβωσι τὰ εἰς τὸν πόλεμον ἀναγκαῖα, καὶ ἐτοιμασθέντες νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς ἐκστρατείαν.

Ἐμείναν δὲ ὁ καπιτάν Δημήτριος Κουρμουλάκης, καὶ ὁ Ἀστρινὸς Χατζηδάκης μὲ τοὺς στρατιώτας των, οἱ ὁποῖοι ἐνωθέντες μὲ ἱκανοὺς Σφακιώτας ἐκστράτευσαν εἰς τὴν Μεσσαρίαν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐνταμώσωσι τοὺς ἀτρομήτους Ἀνωγιανούς, οἱ ὁποῖοι πρὸ πολλοῦ τοὺς ἐπροσκαλοῦσαν νὰ καταβῶσι καὶ νὰ κτυπήσωσι τοὺς περὶ τὸ Ἡράκλειον Τοῦρκους.

Ὁ Μουσταφά-μπεϊς μέχρι τῆς 26 Νοεμβρίου εὐρίσκετο ἀκόμη εἰς Κύσσαμον, βοηθούμενος ἀπὸ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν ῥηθέντων προεστώτων καὶ ἄλλων, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα, ἂν δὲν ἦτον ἐλπίς νὰ μετανοήσωσι καὶ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν, εἶναι ἄξια νὰ κηρυχθῶσι διὰ τῶν ἐφημερίδων, διὰ νὰ γνωρισθῶσιν ὀνόμαστὶ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἰς τὸ ἔθνος, καὶ νὰ ἀναθεματίζωνται καὶ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

— Ἐλάδομεν γράμματα ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου παρὰ τῶν στρατηγῶν τῶν Σουλιωτῶν, οἱ ὁποῖοι, ὡς καὶ ἄλλοτε εἴπαμεν, κατὰ διαταγὴν τῆς Διοικήσεως ἀνεχώρησαν

ἀπὸ Σαλῶνων νὰ ὑπάγωσιν εἰς βοήθειαν τοῦ Μεσολογγίου. Ἐκ τῶν γραμμάτων αὐτῶν μαυθάνομεν ὅτι πανταχόθεν συρρέουσι στρατεύματα εἰς βοήθειαν τοῦ Μεσολογγίου ἔξωθεν, καὶ ὅτι καὶ ὀπλαρχηγοὶ καὶ στρατιῶται δείχνουσι μεγίστην προθυμίαν· ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θέλει συσταθῇ εἰς Δερβέκισταν σημαντικὸν στρατόπεδον, τὸ ὁποῖον θέλει ἐνεργήσῃ κατὰ τῶν πολιορκητῶν τοῦ Μεσολογγίου. Οἱ ῥηθέντες στρατηγοί, πεποισθότες εἰς τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἀνδρίαν καὶ ἀξίαν, καὶ εἰς τὸ πλῆθος καὶ τὴν προθυμίαν τῶν συρρέοντων στρατευμάτων καὶ τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν, γράφουσι μὲ τόσον θάρρος, ὥστε λέγουσιν “ὁ ὄλεθρος τῶν ἐχθρῶν εἶναι ἀφευκτος,,. Ἡ Διοίκησις ἐφρόντισεν εὐθὺς περὶ τῆς ἐξοικονομήσεως τοῦ κατὰ πάντα λόγον σημαντικοῦ στρατοπέδου τούτου. Κατὰ τὴν 8 τοῦ μηνὸς τούτου ἔφθασαν ἐκεῖ καὶ οἱ δύο στρατηγοὶ Τζιόγκας καὶ Ράγκος μετὰ 800 στρατιωτῶν.

— Ὁ Ἰμπραήμης φαίνεται, κατὰ νεωτέρας εἰδήσεις, ὅτι ἐπέρασεν εἰς τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα ἐναντίον τοῦ Μεσολογγίου. Ἡ εἰς Πάτρας ἀπόβασις τῶν στρατευμάτων του ἄλλον σκοπὸν βέβαια δὲν εἶχε παρὰ τὸ Μεσολόγγιον. Ὁ Κιουταχῆς, ἀπελπισθεὶς ὅτι θέλει κυριεύσει τὸ φρούριον αὐτὸ, ἐπεκαλέσθη καὶ τοῦ Ἰμπραήμη τὴν συμβουλίαν, καὶ ὁ Ἰμπραήμης πρὸς ἴδια τέλη ἀποδéléπων ἐδέχθη, ὡς φαίνεται, τὴν πρόσκλησιν προθύμως. Πλὴν ἡ εἰδήσις αὕτη ἔχει ἀκόμη χρειᾶν βεβαιώσεως.

— Οἱ ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας τοῦ ἁγίου Πέτρου σταλέντες εἰς τὸ τακτικὸν στρατεύμα ἄρχισαν νὰ λειποτακτῶσι, καὶ ἕως τῶρα ἔφυγον κάμποσοι. Ὁ σκοπὸς αὐτῶν, φαίνεται, ἄλλος δὲν ἦτον εἰμὴ νὰ ἐνδυνῶσι, καὶ ἐνδυνόμενοι νὰ φύγωσι. Τοῦτο ἦτον πάντῃ ἀπροσδόκητον κατὰ τὴν προθυμίαν, τὴν ὁποίαν ἐδείξαν, ὡς ἐλέγετο, ἐξ ἀρχῆς. Προσκαλοῦνται λοιπὸν οἱ δημογέροντες τῶν χωρίων νὰ πιάσωσι τοὺς λειποτάκτας καὶ νὰ τοὺς στείλωσιν ὀπίσω. Ἡ λειποταξία αὕτη τῶν Ἀγιοπετριτῶν εἶναι κάκιστον παράδειγμα. Ἀπὸ ἄλλων μερῶν κατεγγράφησαν περισσότεροι εἰς τὸ τακτικὸν στρατεύμα, καὶ κάνεις ἕως τῶρα δὲν κατεδέχθη νὰ λειποτακτῇ. Ἀπεφάσισεν ὁ πολίτης Ἕλλην νὰ καταγραφῇ εἰς τὸν κατάλογον τῶν τακτικῶν ὑπερασπιστῶν τῆς πατρίδος, καὶ ὠρκώθη εἰς τοῦτο, χρεωστῇ νὰ ἐμμένῃ εἰς τὸν ὅρκον, καὶ τίποτε νὰ μὴν ἡμπορῇ νὰ τὸν κάμῃ νὰ γένῃ ἐπίορκος καὶ προδότης τῆς πατρίδος.

Πρὸς τὸν Συντάκτην τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος.

Κύριε!

Εἰς τὸν 21 Ἀριθ. τῆς ἐφημερίδος σου ἀνέγνωσα ὅτι ὁ Ἰμπραήμης καὶ τῆς Φεζουλάγας ἔγραψαν πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Ἡλείας, καὶ τοὺς προσκαλοῦσι εἰς ὑποταγὴν. Τοῦτο δὲν εἶναι παράξενον. Δοῦλοι ἐγενήθησαν· δοῦλοι ἀνετράφησαν· μόνην τὴν δουλείαν ἐγνώρισαν εἰς δουλείαν λοιπὸν ἔπρεπε καὶ νὰ προσκαλῶσι. Παρά-

νεν ἤθελεν εἶσθαι, ἂν ἐλεύθεροι ἤθελαν προσκαλεῖ ἢ παρακινεῖ εἰς δουλείαν.

Ὅταν ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας Δαρεῖος ἔπεμψε κήρυκας πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ζητῶν παρ' αὐτῶν γῆν καὶ πόλιν, εἰς σημεῖον ὑποταγῆς, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἔρριψαν κήρυκας εἰς τὸ θάλασσαν, οἱ δὲ Σπαρτιάται, εἰς θάλασσαν, λέγοντες πρὸς αὐτούς, Ἐκ τούτων, δηλ. τοῦ θαλάσσιου καὶ τοῦ φρεάτος, λάβετε ὅσην γῆν καὶ ὕδωρ θέλετε, καὶ φέρετε πρὸς τὸν βασιλέα. Τὸ ἔργον τοῦτο τῶν Ἑλλήνων δὲν εἶναι βέβαια ἐπαινετὸν, καὶ παρὰ τὴν κοινῶς δεδογμένην πεπραγμένην· πλὴν τί δὲν κάμνει ἡ ἄκρα τῆς ἐλευθερίας ἀγάπη; Οἱ Σπαρτιάται κινουμένοι ἀπὸ δεισιδαιμονίας ἠθέλησαν νὰ ἀπαλλαχθῶσιν ἀπὸ τῆς ἀνοσίῃ ταύτης πράξεως, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσι δύο ἄνδρας πρὸς τὸν Πέρσην, νὰ φονευθῶσιν ἀντὶ τῶν κηρύκων. Ἐκήρυξαν λοιπὸν, ποῖος θέλει νὰ γένῃ ἐκούσιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος θῦμα, καὶ ἀμέσως ἐπαρουσιάσθησαν δύο εὐγενεῖς καὶ πλούσιοι νέοι, καὶ ἀνεδέχθησαν τὴν ἀποστολὴν ταύτην. Ἐπέρασαν οἱ γενναῖοι οὗτοι πατριῶται εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὸν ἐκεῖ σατράπην. Οὗτος, θέλων νὰ μεταχειρισθῇ τοὺς καλοὺς τούτους πατριώτας ὀργάνα τῆς προδοσίας τῆς πατρίδος των, τοὺς ἐδέχθη φιλοφρόνως, καὶ ἐπροσπαθοῦσε παντοιτρόπως νὰ ἀποδείξῃ τὴν δουλείαν προτιμωτέραν τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἐζωγράφιζεν εἰς αὐτοὺς μὲ ὠραιότατα χρώματα τὰ ὅτι ποῖα θέλουσιν ἔχει καλὰ, ἂν ἀποφασίσωσι νὰ γένωσι δοῦλοι τοῦ μεγάλου βασιλέως. Οἱ ἐλεύθεροι Σπαρτιάται, ἀκούσαντες τὰ τόσα τῆς δουλείας ἐγκώμια, ἀπεκρίθησαν πρὸς τὸν σατράπην: “ Ὑδάρνες! ἡ πρὸς ἡμᾶς ἀποτετινομένη συμβουλή σου εἶναι πάντῃ ἄνιστος· διότι τὸ μὲν ἐν γνωρίζεις ἐκ πείρας, καὶ μᾶς συμβουλεύεις· τοῦ ἄλλου ὅμως εἶσαι διόλου ἄπειρος. Ἡξεύρεις νὰ ἦσαι δοῦλος, τῆς ἐλευθερίας ὅμως δὲν ἔλαβες πείραν, καὶ διὰ τοῦτο ἀγνοεῖς ἂν ἦναι γλυκὺ πρᾶγμα ἢ ὄχι· διότι, ἂν ἤθελες ἔχει τῆς ἐλευθερίας πείραν, ἤθελες μᾶς συμβουλεύει, νὰ πολεμῶμεν ὑπὲρ αὐτῆς ὄχι μόνον μὲ δῦρα, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀξινάρια, .. Ἡρόδ. βιβλ. Ζ'. Ὅποια μεγάλη διαφορά μεταξὺ τοῦ δούλου γεννημένου καὶ ἀγαθραμμένου σατράπου, καὶ τῶν ἐλευθέρων Σπαρτιατῶν! Ὁ μὲν ἐγκωμιάζει τὴν δουλείαν, διότι μόνον τὴν δουλείαν γνωρίζει· οἱ δὲ, εἶναι ἔτοιμοι καὶ μὲ ἀξινάρια νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν ἐλευθερίαν, καὶ νὰ διακινδυνεύσωσι τὰ πάντα, μόνον δοῦλοι νὰ μὴ γένωσιν.

Τοιοῦτων λοιπὸν προσπαθόντων ἀπόγονοι ὄντες θέλομεν προτιμῆσαι ποτὲ τὴν δουλείαν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν; Καὶ δὲν θέλομεν πολεμῆσαι καὶ μὲ ἀξινάρια, καὶ μὲ ξύλα,

καὶ μὲ λίθους ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας; Καὶ ἂν αἱ περιστάσεις μᾶς ἠνάγκασαν νὰ γένωμεν δοῦλοι τῶν βαρβάρων Τούρκων, μὴ διὰ τοῦτο ἐπαύσαμεν ἀπὸ τοῦ ν' ἀγαπῶμεν τὴν ἐλευθερίαν; μὴ διὰ τοῦτο ἐπαύσαμεν ἀπὸ τοῦ νὰ φρονῶμεν ἐλεύθερα; μὴ διὰ τοῦτο ἀπεμάθομεν πλέον τὴν ἐλευθερίαν; Καὶ ἂν ἤθελαμεν τὴν ἀπομάθει, πῶς ἤθελαμεν τὴν ἐπιθυμήσει; πῶς ἤθελαμεν φαντασθῆ ποτε ἐλευθερίαν, καὶ, ἅμα εὐρόντες εὐκαιρίαν καὶ εὐνοϊκὰς περιστάσεις, νὰ πιάσωμεν ὅπλα εἰς ἀπόκτησιν αὐτῆς; Καὶ δὲν εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ παθῶμεν καὶ χειρότερα τῶν ὅσων ἐπαθαμεν κακῶν, μόνον δοῦλοι νὰ μὴ γένωμεν πλέον, καὶ δοῦλοι μάλιστα τῶν βαρβαρωτάτων Τούρκων; Ἡ πενταετής ἡδὴ ἀπόλαυσις τῆς ἐλευθερίας, ἂν καὶ μεμιγμένη μὲ τόσην πικρὰν, μᾶς ἐφάνη τόσον γλυκεῖα, ὥστε μυριάκις προκρίνομεν τὸν θάνατον παρὰ τὴν δουλείαν. Καὶ ἂν ὁ Ἰμπραήμης, καὶ ὁ Φεζουλᾶγας ἤθελαν γενθῆ καὶ ἀκρῶ δακτύλῳ τὴν ἐλευθερίαν, ἤθελαν μᾶς συμβουλεύει βέβαια, ὄχι μὲ τουφέκια νὰ πολεμῶμεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ μὲ πέτρας, καὶ μὲ ξύλα. Πλὴν ὁ νεὸς Ὑδάρνης, ὁ Ἰμπραήμης, καὶ ὁ Φεζουλᾶγας, δοῦλοι γεννηθέντες δουλικά καὶ φρονοῦσι, καὶ εἰς οὐλείαν παρακινῶσιν. “Ὅ,τι σύστημα ὑπῆρχε ποτὲ εἰς τὴν Περσίαν, τὸ αὐτὸ ὑπάρχει τὴν σήμερον εἰς τὴν Τούρκιαν. Εἰς τὴν ἱερασίαν, λεγέτις τῶν παλαιῶν (ὁ Ἰασών. Ξενοφ. Ἑλλην. ἱστορ. στ. 1.) ὅλοι οἱ ὑπῆκοι τοῦ μεγάλου βασιλέως ἦσαν δοῦλοι, ἐνὸς μόνου ἐξαιρουμένου, τοῦ βασιλέως ὀφλ., καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ὑπῆκοι τοῦ μεγάλου σουλτάνου εἶναι δοῦλοι, ἐκτὸς αὐτοῦ μόνου. Καὶ ὁ Ἀγηςλαος ὠνόμαζε τὸν σατράπην Φαργνάδαζον κτήμα τοῦ βασιλέως, (ἱλλούτ. εἰς Ἀγηςιλ. 15.), καθὼς καὶ τὴν σήμερον εἰς τὴν Τούρκιαν ὅλοι οἱ σατράπαι εἶναι κτήματα τοῦ σουλτάνου. Ἀς φροντισωσι λοιπὸν καλῆτερα ὁ Ἰμπραήμης καὶ ὁ Φεζουλᾶγας νὰ γένωσιν ἐλεύθεροι, παρὰ νὰ παρακινῶσιν ἡμᾶς νὰ γένωμεν πάλιν δοῦλοι. Ἀς παύσωσιν αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ νὰ ἦναι κτήματα τοῦ σουλτάνου, καὶ ας ἀφήσωσιν ἡμᾶς. Ἐν τοσούτῳ καθὼς αὐτοὶ, ὡς δοῦλοι, καμνοὺν τὸ χρέος των, καὶ μᾶς προσκαλοῦσιν εἰς οὐλείαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὡς ἐλευθέρων πατριῶτων ἀπόγονοι, καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι λαδόντες πεῖραν τῆς ἐλευθερίας, πρέπει νὰ κάμνωμεν τὸ χρέος μᾶς· καὶ εὐδεμίαν ἀκροασιν εἰς τοὺς λόγους τῶν δούλων δίδοντες ας ἐξακολουθῶμεν τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας πόλεμον.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 17 Δεκεμβρίου 1825.

Ἐλευθέριος Θεοδοσιάδης.